

Студентське самоврядування як спосіб формування лідерських якостей особистості

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто роль студентського самоврядування під час здобуття освіти, його вплив на формування лідерських якостей та громадської свідомості здобувача освіти та можливості, які є доступними за умови належного функціонування студентського самоврядування у закладі освіти.

Ключові слова: студентське самоврядування, лідерство, навички, навчання.

Abstract

The role of student self-government in education, its influence on the formation of leadership skills and public consciousness of the student, and the opportunities available to students in the case of proper functioning of student self-government in an educational institution are considered.

Keywords: student government, leadership, skills, training.

Вступ

В умовах інтеграції України до Європейського Союзу та розвитку системи освіти все більшої вагомості набувають здобувачі освіти та їх об'єднання, зокрема студентські самоврядування. Вони є невід'ємною частиною громадського самоврядування закладу освіти та дозволяють учням і студентам брати участь в управлінні закладом освіти, представляти та захищати права й інтереси здобувачів освіти [1]. Також студентські самоврядування можуть входити до Української Асоціації Студентів [2], яка представляє інтереси студентів України у Європейському союзі студентів [3].

Основна частина

Основна частина «м'яких» та «твердих» навичок здобувається кожною особистістю під час навчання: спочатку у школі, після цього в університеті (коледжі, закладі професійно-технічної освіти) та у неформальний спосіб (тренінги, семінари, курси тощо). Саме під час міжособистісної взаємодії, командної роботи, кожен і кожна пізнає важливість координації всіх процесів задля досягнення мети – роль, яку посідає лідер групи.

Ефективне студентське самоврядування, тобто націлене на покращення якості освіти й дозвілля студентів, можливе за наявності того, хто може взяти на себе відповідальність, сформувати бачення кращої спільноти здобувачів та повести за собою водночас будучи безперервно готовим до того, щоб піти за кимось [4]. Зокрема це розкривають Джоко Віллінк та Лейф Бебін у книзі «Абсолютна відповідальність: уроки лідерства від морських котиків», формуючи «дихотомію лідерства» – перелік якостей, якими має володіти добрий лідер: впевненість, уважність до деталей, послуговуватись логікою (а не емоціями) при прийнятті рішень – усе це прозвучить від будь-кого у відповідь на питання: «На вашу думку, хто такий лідер?».

За найменуваннями студентське самоврядування може суттєво відрізнятись: ради й комітети, уряди й міністерства, студентські ректорати й студентські деканати – єдиним залишається ієрархічна (переважно) структура об'єднання студентів та наявність лідерів різних рівнів: тих, хто приймає рішення на рівні команди, що втілює проєкт; тих, хто приймає рішення на рівні об'єднання таких команд у підрозділи самоврядування (комітети, групи, департаменти тощо); тих, хто приймає рішення у виконавчих органах самоврядування (ради, студентські ректорати тощо); тих, хто вирішує що (не) буде втілювати студентське самоврядування (конференції, загальні збори тощо). Їх організаційна структура майже завжди буде відображувати корпоративну (державну) структуру, а аналіз діяльності конкретного органу сприяє на «початковому етапі» (в межах самоврядування закладу освіти) показати студентській (учнівській) молоді складність управління об'єднанням настільки різних людей (адже самоврядування не ділиться за спеціальностями, на відміну від здобуття освіти) та важливість вибору лідерів як усередині команд, так і самоврядування загалом, що може вплинути на політичну свідомість.

Здобувачі освіти, що перебувають на будь-якій керівній позиції, також розвиватимуть свій емоційний інтелект [5] – здатність ефективно впливати на емоції інших людей (зокрема емпатію), вміння коректно транслювати зворотний зв'язок, переходити й перебувати у стані потоку, не втрачати рівновагу навіть у стресових ситуаціях (несвоєчасне втілення проєкту, неможливість зібрати кворум на загальні збори, наслідки збройної агресії росії проти України тощо).

Студентське самоврядування водночас дозволяє перевірити опанування і «твердих» навичок у реальному житті. Наприклад, здобувачі освіти за напрямком «Інформаційні технології» можуть спроектувати вебресурси самоврядування (сайт, систему електронного голосування чи звернення); ті, хто вивчає маркетинг – спробувати популяризувати певну подію, студентське самоврядування чи заклад освіти загалом; ті, хто опановує освітню програму в напрямку управління – спробувати керувати студентською командою, яка тут і зараз може показати результати; той, хто пізнає фінансові тонкощі – якомога ефективніше використати бюджет студентського самоврядування та, можливо, залучити додаткові кошти від бізнесу.

Національні та міжнародні студентські об'єднання своєю чергою відкривають перед студентством можливість міжрегіональної (міжнародної) співпраці як-от реалізація студентських обмінів, спільних заходів тощо та обміну досвідом, адже в інших закладах освіти чи країнах студентське самоврядування може мати інші особливості не тільки в організаційній структурі, а й у пріоритетах втілення проєктів. Наприклад, Українська Асоціація Студентів регулярно проводить тренінги для зміцнення студентського самоврядування та ознайомлення здобувачів освіти з українською системою забезпечення якості вищої освіти із залученням відповідних фахівців та організацій, а Європейський союз студентів порушує серед студентської молоді країн Європейського Союзу питання, що турбують Україну.

Той, хто братиме активну участь у студентському самоврядуванні, за період навчання може опанувати більшу кількість компетентностей та/або краще розвинути наявні та отримати перевагу на ринку праці та під час роботи незалежно від опанованої освітньої програми, адже переважна частина навичок сфокусована на міжособистісній взаємодії, розумінні інших людей, побудови й підтримки команди тощо.

На рівні закладу професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти активне студентське самоврядування може вплинути на майбутній вибір абітурієнта, оскільки майбутній студент може дізнатись про різноманітність позанавчальних активностей, які стануть йому доступними після вступу саме до цього закладу.

Висновки

Студентське самоврядування належним чином доповнює здобуття освіти у закладах освіти та сприяє опануванню «м'яких» та «твердих» навичок. Здобувачі освіти, що обрали для себе бути членом (чи керівником) студентського самоврядування, можуть розвинути лідерські якості, компетентності міжособистісної взаємодії, сприяти покращенню якості освіти України та отримати за час навчання перевагу над однолітками завдяки розвитку своїх навичок. Невіддільна частина громадського самоврядування вже зараз є вагомою, адже сприяє формуванню свідомих громадян, може впливати на рішення абітурієнтів про вступ чи відкрити студентам можливості до міжнародної співпраці та знайомств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII : станом на 16 серп. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
2. Українська Асоціація Студентів. URL: <https://www.uas.ngo/>.
3. European Students Union. URL: <https://esu-online.org/>.
4. Віллінк Дж., Бебін Л. Абсолютна відповідальність: уроки лідерства від «морських котиків» / пер. з англ. Ганни Литвиненко. – Київ : Книголав, 2022. – 400 с. – (Серія «Полиця нон-фікшн»).
5. Гоулман Д. Емоційний інтелект; пер. з англ. С.-Л. Гумецької – Харків : Віват, 2023. – 512 с. – (Серія «Саморозвиток», ISBN 978-966-942-827-1).

Заїкін Павло Ігорович – студент групи 2КН-24м, факультет інтелектуальних інформаційних технологій та автоматизації, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, email: 01-24-164.stud@vntu.edu.ua

Науковий керівник: **Гречановська Олена Володимирівна** – докторка педагогічних наук, професорка кафедри філософії та гуманітарних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Zaikin Pavlo I. – Department of Intelligent Information Technologies and Automation, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: 01-24-164@vntu.edu.ua

Supervisor: **Hrechanyovska Olena V.** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of Philosophy and Humanities, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia